

Demokracija i sigurnost

u Jugoistočnoj Evropi

Tema broja **Sirija:** Diktatura i globalni ideološki konflikti

Edina Bećirević
Nerzuk Ćurak
Kurt Bassuener
Sergej Romanenko
Gareth Harding
Anton Bebler
Muhamed Jusić
Jamie Shea
Mara Hvistendhal
Cara Parks
Joshua E. Keating
Zbigniew Brzezinski
Vlado Azinović
Muhamed Smajić
Elmir Grebović

ISSN 1986-5708

Sadržaj

UVODNIK

3 Edina Bećirević

BIH

5 Nerzuk Ćurak
ŽIŽEK I BOSNA I HERCEGOVINA:
DESNA SKRETANJA LJEVIČARSKJE IKONE

7 Kurt Bassuener
KATALIZIRANJE DEMOKRATSKIH PROMIJENA U BIH
– ZAPAD MORA ODVESTI DAYTON U HISTORIJU
MEĐUNARODNA SIGURNOST

REGIONALNE (GEO)POLITIKE

10 Sergej Romanenko
ANALIZA STRATEGIJA NACIONALNE SIGURNOSTI
ZEMALJA ZAPADNOG BALKANA

18 US. Defense Ministry
NOVA STRATEGIJA ODBRANE SAD

25 Gareth Harding
MIT O EVROPI

31 Anton Bebler
EU, NATO I “ARAPSKO PROLJEĆE”

36 Muhamed Jusić
SUKOBI U SIRIJI KROZ PRIZMU HISTORIJSKIH
SUNITSKO-ŠIITSKIH ODNOSA

AKTUELNO

41 Jamie Shea
ODRŽAVANJE RELEVANTNOSTI NATO SAVEZA

51 Mara Hvistendhal
ROD i NASILJE

54 Cara Parks, Joshua E. Keating
RATNI BROD ZEMLJA

58 Zbigniew Brzezinski
8 GEOPOLITIČKI UGROŽENIH VRSTA

61 Vlado Azinović
TERORIZAM: FENOMENOLOŠKA ANALIZA

IZ AKADEMSKE RADIONICE

73 M. Smajic i E. Grebović
KRIZNI MENADŽMENT

Atlantska inicijativa

Udruženje građana Atlantska inicijativa iz Sarajeva je nevladina i neprofitna organizacija za promicanje euroatlantske ideje u Bosni i Hercegovini i podršku naporima za integraciju BiH u Sjevernoatlantski savez (NATO) i Evropsku uniju.

Cilj Atlantske inicijative je svojim aktivnostima doprinijeti stvaranju društva znanja u BiH koje će omogućiti građanima da ključne odluke o svojoj i budućnosti zemlje donose na temelju informiranog mišljenja i činjenica, a ne na temelju predrasuda, jednostranih interpretacija, propagandističkih, ideoloških ili dogmatskih postavki.

Osnivači i članovi Atlantske inicijative su članovi akademske zajednice – profesori, asistenti i studenti više fakulteta Univerziteta u Sarajevu, kao i građani koji svojim znanjima i različitim aktivnostima žele objasniti važnost euroatlantske integracije BiH, te dubinu i značaj političkih, ekonomskih, sigurnosnih i društvenih promjena koje će ta integracija donijeti.

Časopis “Demokracija i sigurnost u Jugoistočnoj Evropi” jedan je od naših projekata koji provodimo u partnerstvu sa vladama Ujedinjenog Kraljevstva i Kraljevine Norveške. Zahvalni smo za podršku NATO Štabu u Sarajevu, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Ministarstvu odbrane BiH, te George Marshall Alumni asocijaciji u Bosni i Hercegovini. Više informacija o našim aktivnostima možete doznati na web portalu www.atlantskainicijativa.org.

UVODNIK

Edina Bećirević

Argument da je slika jednostavnog svijeta - u kojem se na svakom ćošku planete precizno znalo ko su prijatelji, a ko neprijatelji - zapravo opasna, s pravom je dominirao diskursom kritičara Hladnog rata. Bila je to opasnost pod kontrolom, opasnost koja se podrazumijevala. Takav svijet bio je jasno ideološki definiran i pronaći ključna pitanja oko kojih bi se radikalna desnica i radikalna ljevica slagale, bilo je nezamislivo.

Teoretičari su i nakon Hladnog rata po inerciji težili pojednostavljivanju. I bilo da su pripadali školi onih koji su slavili "trijumf demokracije" (Fukuyama) ili "sukob civilizacija" (Huntington) pokazivali su potrebu za razumijevanjem i pronalaskom smisla nadolazeće stvarnosti. Sadržaj ovog broja ilustrira da je pronalazak takvog smisla sve teži zadatak. Tekstom "Desna skretanja ljevičarske ikone", Nerzuk Ćurak ukazuje na bliskost radikalne ljevice i radikalne desnice, iskazanu u duboko razočaravajućem pozivu Slavija Žižeka ("planetarnog gurua poniženih i obespravljenih"; "javnog zagovaratelja revolucionarnih promjena") na "pragmatično" rješenje bosanskohercegovačkog pitanja: podjelu na dva dijela i prisajedinjenje Republike Srpske Srbiji. Ćurak s pravom zaključuje da se ovim činom revolucionar Žižek stavlja na stranu kontrarevolucije, poput mnogih drugih ekstremnih ljevičara današnjice, koji zbog slijepe kritike američkih intervencija podliježu intelektualnoj ljenosti i zanemaruju napore "međunarodne zajednice za spas jedne originalne multietničke zemlje kao što je Bosna i Hercegovina".

Tužna istina je da su proteklih šest godina napori "međunarodne zajednice" za spas Bosne i Hercegovine propali upravo zbog forsiranja etničkih odrednica u formuliranju politike. Izjednačavanje onih koji žele podjelu Bosne i Hercegovine i onih koji inistiraju na njejoj cjelovitosti i neupitnosti njene državnosti godinama je bio dominantan diskurs međunarodnih zvaničnika. Nedavna ideološki nezamisliva i nadasve nemoralna koaliranja, otežala su poziciju onih koji se protive ovakvom argumentu, a razumijevanje situacije i stepenovanje odgovornosti unutrašnjih aktera sada zahtijeva mnogo više intelektualnog i analitičkog napora nego ranije. Zbog toga je nastup Visokog predstavnika u Vijeću sigurnosti UN-a važan. Valentin Inzko pokazao je potpuno razumijevanje uzorka krize, što je prvi korak ka njenom rješenju.

Dugogodišnji analitičar bosanskohercegovačkih i regionalnih prilika autor Kurt Bassuener, u tekstu "Katalizacija demokratskih promjena u Bosni i Hercegovini—Zapad mora odvesti Dayton u historiju", ide korak dalje i nudi vrlo jednostavna i izvodiva rješenja. Ali njegov tekst će uvrijediti sujete mnogih međunarodnih zvaničnika koji jednostavno nisu spremni priznati da je Bosni i Hercegovini potrebna nova strategija. Bassuener nade polaže u dva glavna grada, Washington i Berlin, odnosno individualne inicijative Baracka Obame i Angele Merkel. Brojni historijski primjeri ukazuju na važnost

ličnog predsjedničkog angažmana u promjenama vanjskopolitičkih strategija i rješavanju kriza i stoga je Bassuenerovo upozorenje da slom bosanskohercegovačke države i tragediju koja bi uslijedila može spriječiti samo najmoćniji čovjek na svijetu, daleko od naivnog.

U tom kontekstu, teza da vanjska politika zapravo ne postoji, nego da je to unutrašnja politika koja se samo prelijeva preko državnih granica, ako je tačna, mogla bi biti korisna. Postmoderni tumačenja sigurnosti intelektualno je inspirativno, ali evropska ekonomska i politička kriza uz povratak ruskog uticaja na svjetsku scenu, pozivaju na podsjećanje na tradicionalnu geostrategiju: rizici rastućeg ruskog uticaja u regionu postaju sve ozbiljniji razlog za puni američki angažman na Balkanu.

Uredništvo ovog časopisa kontinuirano je upozoravalo da je ubrzan prijem Bosne i Hercegovine u NATO preduvjet za očuvanje države koji nudi sigurnosni kišobran neophodan za uspješne reforme. Tokom nedavne posjete, američka državna sekretarka Hillary Clinton odlučno je zagovarala pridruženje Bosne i Hercegovine Sjevernoatlantskom savezu. Bilo je ohrabrujuće slušati Clintonovu, ali duboko razočaravajuće nakon njene posjete slušati različite neinformirane interpretacije o modelima bh. NATO članstva, od kojih je ipak najapsurdnija ideja da se i "demilitarizirani" možemo pridružiti najmoćnijem vojnom savezu na svijetu. Stoga je tekst "Održavanje relevantnosti NATO saveza" autora Jamie Shea važan kao pozadina za smislenu i informiranu debatu o ovoj temi.

Sadržaj ovog broja Demokracije i sigurnosti u Jugoistočnoj Evropi reflektuje preplitanja globalne, regionalne i domaće, bosanskohercegovačke stvarnosti. Kontinuirana ekonomska kriza, sindrom opće nesigurnosti i odsustva jasnih ciljeva prepoznatljiviji su na svim pomenutim nivoima, što odnose unutar globalne zajednice ubrzano čini sve kompliciranijim i teže razumljivim...